УДК 378.091.3.014

https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-2(10)-336-346

Семенов Микола Володимирович викладач кафедри бойового та логістичного забезпечення, т.в.о. начальника інженерної служби факультету службово-бойової діяльності Національної гвардії України, Київський інститут Національної гвардії України, м. Київ, тел.: (099) 37-74-254, https://orcid.org/0009-0006-0543-204X

ПОНЯТТЯ ГОТОВНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ОФІЦЕРА ДО ІНЖЕНЕРНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДРОЗДІЛУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ У КОНТЕКСТІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ТЕОРІЇ

Анотація. У статті розглянуто теоретичні засади формування готовності майбутніх офіцерів до виконання завдань з інженерного забезпечення підрозділів Національної гвардії України в умовах сучасної педагогічної теорії. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю підвищення професійної підготовки офіцерського складу в контексті динамічних змін у воєнній справі та технологічному розвитку. Інженерне забезпечення як складова діяльності Національної гвардії України охоплює широкий спектр завдань: від будівництва оборонних споруд до забезпечення мобільності військових підрозділів, що потребує від офіцерів високого рівня компетенцій та готовності до оперативного вирішення інженерних завдань.

Проаналізовано різні трактування поняття готовність в психолого-педагогічній літературі, встановлено різні підходи до розуміння поняття готовності, що говорить про її багатогранність і значущість у контексті професійної підготовки. Досліджено поняття готовності майбутніх офіцерів до професійної діяльності, визначено що немає єдиного трактування цього терміну. Така розбіжність обумовлена багатогранністю теоретичних підходів до вивчення професійної діяльності майбутнього офіцера.

Поняття «готовність майбутнього офіцера до інженерного забезпечення» визначено в межах цього дослідження як інтегральну особистісну якість, яка формується в процесі цілеспрямованої професійної підготовки. Вона охоплює сукупність знань, умінь, навичок і професійно важливих якостей, необхідних для успішного виконання завдань інженерного забезпечення як у мирний час, так і під час бойових дій. Готовність включає мотиваційну спрямованість, володіння сучасними методами та технологіями інженерної діяльності, здатність адаптуватися до нестандартних ситуацій і

критично аналізувати результати власної роботи. Визначено, що подальшого дослідження набувають складові готовності майбутніх офіцерів до інженерного забезпечення.

Ключові слова: майбутній офіцер, інженерне забезпечення, готовність, готовність майбутнього офіцера до інженерного забезпечення.

Semenov Mykola Volodymyrovych Lecturer of the Department of Combat and Logistics Support, Acting Head of the Engineering Service of the Faculty of Service and Combat Activities of the National Guard of Ukraine, Kyiv Institute of the National Guard of Ukraine, Kyiv, tel.: (099) 37-74-254, https://orcid.org/0009-0006-0543-204X

THE CONCEPT OF FUTURE OFFICER'S READINESS FOR ENGINEERING SUPPORT OF THE NATIONAL GUARD UNIT OF UKRAINE IN THE CONTEXT OF PEDAGOGICAL THEORY

Abstract. The article deals with the theoretical foundations of forming the readiness of future officers to perform engineering support tasks for the units of the National Guard of Ukraine in the context of modern pedagogical theory. The relevance of the study is due to the need to improve the professional training of officers in the context of dynamic changes in military affairs and technological development. Engineering support as a component of the activities of the National Guard of Ukraine covers a wide range of tasks: from the construction of defense structures to ensuring the mobility of military units, which requires officers to have a high level of competence and readiness to quickly solve engineering problems.

Different interpretations of the concept of readiness in the psychological and pedagogical literature are analyzed, different approaches to understanding the concept of readiness are established, which indicates its versatility and significance in the context of professional training. The concept of future officers' readiness for professional activity is studied, and it is determined that there is no single interpretation of this term. Such a discrepancy is due to the diversity of theoretical approaches to the study of the professional activity of a future officer.

The concept of «future officer's readiness for engineering support» is defined in this study as an integral personal quality that is formed in the process of purposeful professional training. It covers a set of knowledge, skills, abilities and professionally important qualities necessary for the successful performance of engineering support tasks both in peacetime and during combat operations. Readiness includes motivational orientation, mastery of modern methods and technologies of engineering activities, the ability to adapt to non-standard situations and critically analyze the results of their own work. It has been determined that the components of future officers' readiness for engineering support require further research.

Keywords: future officer, engineering support, readiness, readiness of a future officer for engineering support.

Постановка проблеми. Сучасна військово-політична ситуація в Україні вимагає підвищення ефективності роботи підрозділів Національної гвардії, зокрема у сфері інженерного забезпечення. Інженерне забезпечення є невід'ємною складовою оперативної діяльності військових підрозділів, від якої залежить успішність виконання завдань, збереження життєздатності особового складу та забезпечення обороноздатності.

Разом з тим, аналіз сучасного стану підготовки офіцерів для Національної гвардії України свідчить про недостатню увагу до формування їхньої готовності до виконання завдань інженерного забезпечення. Існує розрив між теоретичною підготовкою та практичними вимогами, що висуваються до майбутніх офіцерів у реальних умовах служби. Це обумовлює необхідність пошуку педагогічних підходів, які дозволять інтегрувати знання, вміння та навички з урахуванням специфіки інженерного забезпечення.

Проблема полягає в тому, що поняття готовності майбутнього офіцера до інженерного забезпечення підрозділу Національної гвардії України потребує ґрунтовного теоретичного обґрунтування та практичної реалізації. Важливо визначити, які компоненти готовності є ключовими, які педагогічні умови сприяють її формуванню, а також яким чином інтегрувати ці аспекти у процес підготовки офіцерів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Поняття «готовність» у науковій літературі досліджували такі вчені, як Т. Гармаш, І. Зязюн, З. Курлянд, Л. Султанова, Р. Хмелюк, В. Шалаєв, Г. Яворська та інші. Проблему готовності особистості до професійної діяльності вивчали А. Бевз, Г. Васянович, В. Волобуєв, В. Демченко, Л. Кондрашова, Г. Кловак, М. Лазарєв, Ю. Медвідь, М. Москальов, Г. Нєпєіна, О. Пєхота, О. Пшенична, Л. Султанова, Н. Чорна, В. Ягупов та багато інших науковців. Поняття «готовність майбутніх офіцерів до професійної діяльності» досліджували А. Балендр, Л. Барановська, А. Ващенко, В. Волобуєв, О. Гавришків, Ю. Медвідь, О Пшенична, О. Старчук, О. Шагова, Д. Швець та інші.

Метою статті є проаналізувати поняття «готовність майбутніх офіцерів до професійної діяльності» та визначити сутність поняття «готовність майбутнього офіцера до інженерного забезпечення».

Виклад основного матеріалу. На сьогодні поняття «інженерне забезпечення» визначається як вид бойового забезпечення, що включає сукупність інженерних заходів і завдань, спрямованих на створення сприятливих умов для військ у їх своєчасному та прихованому висуванні, розгортанні, проведенні маневрів і виконанні бойових завдань. Це також охоплює підвищення

захисту від сучасних засобів ураження, зокрема ядерної та високоточної зброї, нанесення втрат противнику та ускладнення його дій [1, 2, 3].

Інженерна підготовка є однією з ключових складових професійної підготовки майбутнього офіцера, яка спрямована на навчання особового складу методам і способам виконання завдань інженерного забезпечення діяльності підрозділів у різних умовах бойової обстановки.

Розглянемо поняття «професійна підготовка». У науковій літературі існують різні підходи до його визначення. Одні автори професійну підготовку визначають, як сукупність знань, умінь і досвіду, здобутих у процесі навчання та практичної діяльності [4, с. 767]; другі, як сукупність професійних знань, навичок, умінь, особистих якостей, трудового досвіду та норм поведінки, що забезпечують успішне виконання роботи за конкретною спеціальністю [5]; треті, як система навчання, спрямована на формування необхідних компетентностей для виконання визначеної діяльності та здобуття кваліфікації за обраною професійною спеціалізацією [6].

Таким чином, поняття «професійна підготовка» може мати різні значення залежно від контексту. У широкому сенсі це процес підготовки майбутнього фахівця до успішної діяльності в обраній професії за різними аспектами. Водночас вузькоспеціалізована професійна підготовка орієнтована на здобуття навичок і знань для виконання завдань за певним фахом у конкретних умовах.

Розглянемо зміст поняття «готовність». На основі наукового аналізу встановлено, що ця категорія виникла у сфері експериментальної психології наприкінці XIX століття. Спочатку вона розглядалася як настанова або стан суб'єкта, що визначає спрямованість та характер його поведінки чи діяльності [7]. Уже в першій половині XX століття поняття «готовність» почало трактуватися як один із якісних показників саморегуляції поведінки особистості. Згодом феномен готовності набув значного поширення у психолого-педагогічних дослідженнях, особливо в контексті теорії діяльності та професійної діяльності.

Так, у педагогічній енциклопедичній літературі термін «готовність» трактується як оптимальний рівень розвитку особистісних або групових процесів (пізнавальних, мотиваційних, вольових, емоційних), спрямованих на забезпечення ефективності діяльності чи підготовки до майбутньої професійної діяльності [8]. Поняття «готовність» досліджували такі вчені, як Т. Гармаш, І. Зязюн, З. Курлянд, Л. Султанова, Р. Хмелюк, В. Шалаєв, Г. Яворська та інші. Наприклад, З. Курлянд і Р. Хмелюк підкреслюють, що готовність формується на основі особистого досвіду, позитивного ставлення до професійної діяльності, усвідомлення її мотивів і потреб, а також об'єктивного розуміння предметної сфери [8]. Л. Султанова розглядає готовність як

інтегральний прояв особистісних характеристик, спрямованих на виконання конкретного виду діяльності [9]. Т. Гармаш визначає готовність як особистісну якість, що проявляється через діяльність, акцентуючи на важливості схильності та здібностей до професійної роботи. На її думку, готовність розвивається через засвоєння знань, навичок і вдосконалення вже наявних якостей [10]. І. Зязюн характеризує готовність як активний стан діяльності, який передбачає усвідомлення сутності професійних завдань, способів їх виконання і слугує основою для реалізації будь-якої діяльності [11]. В. Шалаєв та Г. Яворська трактують готовність як вибіркову активність, яка формується на етапі прогнозування і забезпечує налаштованість особистості на професійну діяльність [12].

Результати здійсненого аналізу поняття «готовність» дозволяють зробити висновок про різноманіття поглядів на природу готовності, що обумовлює існування множинних її трактувань, кожна з яких підкреслює різні аспекти цього багатогранного поняття.

Проблему готовності особистості до професійної діяльності досліджували такі науковці, як А. Бевз, Г. Васянович, В. Волобуєв, В. Демченко, Л. Кондрашова, Г. Кловак, М. Лазарєв, Ю. Медвідь, М. Москальов, Г. Нєпєіна, О. Пєхота, О. Пшенична, Л. Султанова, Н. Чорна, В. Ягупов та інші.

У педагогічній науці сформувалися різні підходи до дослідження готовності людини до професійної діяльності: персоналістичний підхід (М Лазарєв, О. Пєхота) акцентує увагу на особистості як центральному елементі процесу розвитку і діяльності. У контексті професійної діяльності готовність людини розглядається через її індивідуальні особливості, внутрішню мотивацію, особистісні якості, цінності, потреби та здатність до саморегуляції. Цей підхід підкреслює важливість унікальності кожної особистості та інтеграцію знань, умінь і особистісного досвіду для формування професійної готовності; креативний підхід (Л. Кондрашова, В. Ягупов) спрямований на підготовку фахівців, здатних працювати в умовах сучасного динамічного світу. Він орієнтований на постійне вдосконалення, пошук інноваційних рішень та творчий підхід до професійної діяльності. Готовність у цьому підході розглядається як здатність адаптуватися до змін, ініціювати нововведення та впроваджувати креативні рішення; культурологічний підхід (Г. Васянович, В. Ягупов) зосереджується на значенні культури, цінностей, традицій та соціальних норм у формуванні професійної компетентності. Готовність трактується як результат інтеграції особистісних якостей і професійних знань у контексті культурного середовища, в якому здійснюється діяльність. Цей підхід наголошує на важливості духовного та морального розвитку, врахуванні соціальних і культурних особливостей для підготовки фахівців, здатних ефективно працювати в конкретному культурному середовищі.

Таким чином, можна зробити висновок про те, що різні підходи до розуміння готовності розкривають її багатогранність і значущість у контексті професійної підготовки, враховуючи особистісні, креативні та культурні аспекти.

Поняття «готовність майбутніх офіцерів до інженерного забезпечення» в науковій літературі розглядають як похідне від поняття «готовність особистості до професійної діяльності». З цієї причини доцільно проаналізувати поняття готовності особистості до професійної діяльності в наукових дослідженнях. А. Демченко визначає готовність особистості до професійної діяльності як цілісне динамічне утворення, сформоване в процесі спеціального навчання. Це утворення включає взаємопов'язані компоненти: науково-теоретичний, практичний і психологічний [13]. Л. Лежніна трактує готовність особистості до професійної діяльності як комплексне психологічне новоутворення, яке виражається у спрямованості та здатності суб'єкта виконувати обрану професійну діяльність відповідно до нормативних вимог. Вона зазначає, що це новоутворення формується в процесі професійної підготовки та проходить кілька послідовних етапів: готовність до вибору професії, готовність до навчально-професійної діяльності та готовність до виконання професійної діяльності [14]. О. Затворнюк підкреслює, що готовність особистості до професійної діяльності та компетентність є інтегральними багаторівневими особистісними утвореннями, які відображають рівень підготовленості до діяльності. Водночас вона зазначає, що поняття «готовність особистості до професійної діяльності» переважно пов'язується з процесом професійної підготовки, тоді як компетентність розглядається як результат освіти [15].

Отже, аналіз поняття готовності дозволяє краще зрозуміти специфіку підготовки майбутніх офіцерів до інженерного забезпечення, адже це складне інтегральне явище формується на основі знань, умінь, мотивації та практичного досвіду.

Г. Кловак визначає поняття «готовність особистості до професійної діяльності» як професійну компетентність, яка представляє собою сукупність взаємопов'язаних ключових орієнтацій, необхідних знань, умінь та навичок [16]. В. Уліч розглядає готовність як складне особистісне формування, що включає професійні знання, навички та особистісні якості, необхідні для ефективного виконання професійної діяльності [17]. Л. Карамушка трактує готовність як сукупність взаємопов'язаних і взаємозалежних психологічних характеристик, які забезпечують результативність професійної діяльності [18].

Н. Чорна, аналізуючи наукові підходи різних авторів, виділяє основні концепції щодо визначення дефініції «готовність особистості до професійної діяльності» [19]: функціональний підхід: розглядає готовність як психічний

стан, що активізує психічні функції у професійній діяльності; особистісний підхід: трактує готовність як цілісне особистісне утворення, що охоплює внутрішні суб'єктивні чинники діяльності й вивчається в контексті професійної підготовки; особистісно-діяльнісний підхід: характеризує готовність як прояв усього потенціалу особистості, що забезпечує ефективне виконання професійних завдань; результативно-діяльнісний підхід: визначає готовність як підсумок процесу професійної підготовки; акмеологічний підхід: трактує готовність крізь призму особистого сприйняття індивідом діяльності та своєї ролі в ній.

Різноманітність підходів до визначення готовності дозволяє комплексно вивчати це явище, враховуючи його психологічні, професійні та акмеологічні аспекти.

Таким чином, аналізуючи різні визначення поняття «готовність особистості до професійної діяльності», можна дійти висновку, що у сучасній психолого-педагогічній літературі відсутнє єдине трактування цього терміну. Така розбіжність обумовлена багатогранністю теоретичних підходів до вивчення професійної діяльності людини.

Для нашого дослідження особливо цінними є роботи фахівців у сфері безпеки та оборони України, які розглядають аспекти готовності майбутніх офіцерів до професійної діяльності. Результати аналізу наукових праць, присвячених визначенню поняття «готовність майбутніх офіцерів до професійної діяльності», представлені в таблиці 1.

Таблиця 1.

Дослідження визначення поняття «готовність майбутніх офіцерів до професійної діяльності»

Автор	Визначення поняття «готовність майбутніх офіцерів до професійної діяльності»
1	2
Ю. Медвідь	«розуміємо полікомпонентну індивідуально-особистісну динамічну характеристику здобувача, що формується шляхом цілеспрямованого педагогічного впливу й репрезентована сформованістю мотивації здійснювати цю діяльність на основі професійних цінностей; знаннями та вміннями виконувати службово-бойові завдання як у звичайних, так і в екстремальних умовах; рефлексією результатів своєї діяльності».
О. Гавришків	сукупності стійких знань, умінь, навичок та професійно важливих якостей особистості, які б забезпечили високий рівень володіння зброєю, бойовою технікою, способів їх застосування в різноманітних умовах бойової діяльності
В. Волобуєв	«професійно-важлива особистісна властивість (поєднання особистісно-рефлексивного, когнітивно-інтелектуального та змістово-діяльнісного компонентів), що характеризується ціннісним ставленням до ефективної управлінської діяльності, охоплює систему мотивів, знань, умінь і навичок, професійно-важливих властивостей……»

Продовження табл. 1

1	2
О. Пшенична	«професійно важливу особистісну здатність, що формується у процесі фахової підготовки та характеризується усвідомленим ставленням до ефективного вирішення завдань оперативно-службової діяльності, охоплює систему мотивів, знань, умінь і навичок, професійно-важливих властивостей особистості….»
О. Старчук	«професійно-особистісне новоутворення майбутнього військового фахівця, що формується у процесі фізичної підготовки, забезпечує можливість сформувати у майбутніх офіцерів ситуацію успіху і реалізувати її в процесі професійного становлення й самовдосконалення під час військової служби»
Л. Барановська	«складне інтегральне утворення структури особистості фахівця, представлене комплексом мотивів, відповідних якостей та здібностей фахівця, системою психолого-педагогічних, професійно орієнтованих, фундаментальних знань та вмінь, необхідних для ефективного впровадження особистісно орієнтованого підходу в процесі виконання службових обов'язків та життєдіяльності загалом»
А. Балендр	«інтегроване утворення, що включає сукупність конфліктологічних знань, умінь і навичок професійної діяльності, а також необхідних особистісних якостей, які дозволяють попереджати міжособистісні зіткнення в різних ситуаціях оперативно-службової діяльності та належним чином організовувати діяльність підлеглого складу»
Д. Швець	«особистісне утворення формується в процесі професійної підготовки та є результатом взаємодії курсантів із суб'єктами навчальної діяльності»
А. Ващенко	«….інтегративну якість особистості офіцера, що проявляється у формах активності та визначає здібність ставити за мету своєї військово-професійної діяльності розвиток необхідних умінь підлеглих, обирати способи досягнення цієї мети, контролювати процес її досягнення, здійснювати самоконтроль за виконанням власних дій, прогнозувати шляхи та засоби підвищення продуктивності роботи в означеному напрямі»
О. Шагова	«складне особистісне утворення, що є результатом професійної підготовки офіцера, яке передбачає володіння високим рівнем узагальнених професійних знань, досвідом їх удосконалення та самостійного здобування для застосування у своїй професійній діяльності, в тому числі у нестандартних ситуаціях».

З урахуванням проведеного аналізу понять «готовність особистості до професійної діяльності», «готовність майбутніх офіцерів до професійної діяльності» та інших, у рамках нашого дослідження готовність майбутнього офіцера до професійної діяльності (інженерного забезпечення) визначається *як інтегральна особистісна якість, яка формується в процесі цілеспрямованої професійної підготовки. Вона охоплює сукупність знань, умінь, навичок і*

професійно важливих якостей, необхідних для успішного виконання завдань інженерного забезпечення як у мирний час, так і під час бойових дій. Готовність включає мотиваційну спрямованість, володіння сучасними методами та технологіями інженерної діяльності, здатність адаптуватися до нестандартних ситуацій і критично аналізувати результати власної роботи.

Висновки. Проаналізувавши поняття готовність майбутнього офіцера до інженерного забезпечення, під цим поняттям будемо розуміти *інтегральну* особистісну якість, яка формується в процесі цілеспрямованої професійної підготовки. Вона охоплює сукупність знань, умінь, навичок і професійно важливих якостей, необхідних для успішного виконання завдань інженерного забезпечення як у мирний час, так і під час бойових дій. Готовність включає мотиваційну спрямованість, володіння сучасними методами та технологіями інженерної діяльності, здатність адаптуватися до нестандартних ситуацій і критично аналізувати результати власної роботи.

Таким чином, подальше дослідження має бути спрямоване на вивчення складових готовність майбутніх офіцерів до інженерного забезпечення.

Література:

1. Семенов М.В., Єсіпова О.О. Інженерні заходи спрямовані на забезпечення додаткового захисту військових об'єктів та особового складу. *Проблеми формування громадянського суспільства в Україні: доба нестійкої інституційності*: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 5 трав. 2023 р.). Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2023. С. 180-182.

2. Семенов М., Єсіпова О. Поняття професійна компетентність майбутнього офіцера у контексті педагогічної теорії. *Молодь і ринок*. 2024. №5. С. 150–154. URL: https://doi.org/10.24919/2308-4634.2024.301712

3. Семенов М.В., Турський О.Ю. Обґрунтування необхідності здійснення досліджень щодо формування здатності майбутніх офіцерів здійснювати інженерне забезпечення підрозділу НГУ у процесі професійної підготовки. *Вісник науки та освіти.* 2023. Вип. № 6 (12). С. 600-609. URL: https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-6(12)-600-609

4. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. І голов. ред.: В. Т. Бусел. Київ; Ірпінь: Перун, 2001. 1440 с.

5. Латош М.О. Професійна підготовка фахівців аграрної галузі у закладах вищої освіти України: дис. … д-ра філософ.: 015. Мукачево. 2021. 280с.

6. Економічна енциклопедія. у 3 т. / відп. ред. С. В. Мочерний. Київ: Академія; Тернопіль: Академія народного господарства, 2002. Т. 3. 952 с.

7. Словник психолого-педагогічних понять і термінів. URL: http://osvita.ua/school/method/psychology/1270 (дата звернення: 18.09.2024).

8. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / за ред. З.Н. Курлянд. Київ: Знання, 2007. 495 с.

9. Султанова Л.Ю. Готовність студентів психолого-педагогічних факультетів до науково-дослідної роботи. *Теоретичні та методичні засади розвитку педагогічної освіти: педагогічна майстерність, творчість, технології*. Харків : НТУ «ХПІ», 2007. С. 338–343.

10. Гармаш Т.А. Педагогічні умови формування готовності майбутніх фахівців із логістики до управлінської діяльності. Науковий вісник *Південноукраїнського національного педагогічного університету ім. К.Д. Ушинського.* Серія : Педагогіка. Одеса, 2017. Вип. 5(118). С. 17–20.

11. Зязюн І.А. Гуманізм освіти XXI століття: філософський і психологічний аспект. *Теорія і практика управління соціальними системами*. 2002. № 2. С. 23–24.

12. Яворська Г.Х., Шалаєв В.М. Формування у курсантів ВНЗ МВС України готовності до правоохоронної діяльності у процесі фізичної підготовки : монографія. Одеса: ОЮІ НУВС, 2007. 115 с.

13. Демченко А. В. Теоретичні засади формування готовності майбутніх фахівців пожежно-рятувальної служби до виховної роботи у підрозділах. *Гуманітарний вісник*. 2012. № 28. С. 61–65.

14. Характеристика готовності до професійної діяльності як педагогічної категорії. URL: http://mir.dspu.edu.ua/article/view/152285/151398 (дата звернення: 05.01.2025)

15. Затворнюк О.М. Формування у майбутніх психологів готовності до професійного самовдосконалення: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Київ, 2016. 310 с.

16. Кловак Г.Т. Генеза підготовки майбутнього вчителя до дослідницької педагогічної діяльності у вищих педагогічних навчальних закладах України (к. XIX–XX ст.): автореф. дис. … д-ра пед. наук: 13.00.01.. Київ, 2005. 40 с.

17. Уліч В.Л. Педагогічні умови формування готовності майбутніх офіцерів до управлінської діяльності: дис. … канд. пед. наук : 13.00.04 Хмельницький, 2007. 172 с.

18. Карамушка Л.М. Актуальні напрями організаційного розвитку вищих навчальних закладів. *Актуальні проблеми психології. Т. 1. Організаційна психологія. Економічна психологія. Соціальна психологія*. Київ: Ін-т психології ім. Г. С. Костюка НАПН України, 2009. Ч. 23. Т. 1. С. 3–9.

19. Чорна Н.Б. Сутність та структура готовності до професійного саморозвитку майбутніх учителів мистецьких спеціальностей. URL: http://web.znu.edu.ua/herald/issues/2012/ped-1-2012/192-196.pdf. (дата звернення 14.11.2024)

References:

1. Semenov, M.V.& Yesipova, O.O. (2023). Inzhenerni zakhody spriamovani na zabezpechennia dodatkovoho zakhystu viiskovykh obiektiv ta osobovoho skladu. [Engineering measures are aimed at providing additional protection for military facilities and personnel] Problemy formuvannia hromadianskoho suspilstva v Ukraini: doba nestiikoi instytutsiinosti: materialy Vseukr. nauk.-prakt. konf. (m. Dnipro, 5 trav. 2023 r.). Dnipro : Dniprop. derzh. un-t vnutr. sprav, 2023. p. 180-182. [in Ukrainian].

2. Semenov, M. & Yesipova, O. (2024) Poniattia profesiina kompetentnist maibutnoho ofitsera u konteksti pedahohichnoi teorii. [The Concept of Professional Competence of a Future Officer in the Context of Pedagogical Theory] Molod i rynok. 2024. №5. S. 150–154. [in Ukrainian].

3. Semenov, M.V. & Turskyi, O.Yu. (2023) Obgruntuvannia neobkhidnosti zdiisnennia doslidzhen shchodo formuvannia zdatnosti maibutnikh ofitseriv zdiisniuvaty inzhenerne zabezpechennia pidrozdilu NHU u protsesi profesiinoi pidhotovky [Rationale for conducting research on the development of future officers' ability to provide engineering support to the NGU unit in the process of professional training]. Visnyk nauky ta osvity. 2023. Vyp. № 6 (12). P. 600-609. [in Ukrainian].

4. Velykyi tlumachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy [A large explanatory dictionary of the modern Ukrainian language] / uklad. I holov. red.: V. T. Busel. Kyiv; Irpin: Perun, 2001. 1440 p. [in Ukrainian].

5. Latosh M.O. (2021).Profesiina pidhotovka fakhivtsiv ahrarnoi haluzi u zakladakh vyshchoi osvity Ukrainy: dys. … d-ra filosof.: 015. Mukachevo. 2021. 280p. [in Ukrainian].

6. Ekonomichna entsyklopediia [Economic encyclopedia]. u 3 t. / vidp. red. S. V. Mochernyi. Kyiv: Akademiia; Ternopil: Akademiia narodnoho hospodarstva, 2002. T. 3. 952 p. [in Ukrainian].

7. Slovnyk psykholoho-pedahohichnykh poniat i terminiv [Dictionary of psychological and pedagogical concepts and terms]. URL: http://osvita.ua/school/method/psychology/1270 (data zvernennia: 18.09.2024). [in Ukrainian].

8. Pedahohika vyshchoi shkoly [Pedagogy of higher education]: navch. posib. / za red. Z.N. Kurliand. Kyiv: Znannia, 2007. 495 p. [in Ukrainian].

9. Sultanova L.Yu. (2007) Hotovnist studentiv psykholoho-pedahohichnykh fakultetiv do naukovo-doslidnoi roboty [Readiness of students of psychological and pedagogical faculties for research work]. Teoretychni ta metodychni zasady rozvytku pedahohichnoi osvity: pedahohichna maisternist, tvorchist, tekhnolohii. Kharkiv : NTU «KhPI», 2007. P. 338–343. [in Ukrainian].

10. Harmash T.A. (2017) Pedahohichni umovy formuvannia hotovnosti maibutnikh fakhivtsiv iz lohistyky do upravlinskoi diialnosti [Pedagogical conditions for the formation of future logistics specialists' readiness for management activities]. Naukovyi visnyk Pivdennoukrainskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu im. K.D. Ushynskoho. Seriia : Pedahohika. Odesa, 2017. Vyp. 5(118). P. 17–20. [in Ukrainian].

11. Ziaziun I.A. (2002) Humanizm osvity XXI stolittia: filosofskyi i psykholohichnyi aspect [Humanism of Education in the XXI Century: Philosophical and Psychological Aspects.]. Teoriia i praktyka upravlinnia sotsialnymy systemamy. 2002. № 2. P. 23–24. [in Ukrainian].

12. Iavorska H.Kh. & Shalaiev V.M. (2007) Formuvannia u kursantiv VNZ MVS Ukrainy hotovnosti do pravookhoronnoi diialnosti u protsesi fizychnoi pidhotovky [Formation of Law Enforcement Readiness in the Process of Physical Training of Cadets of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine] : monohrafiia. Odesa : OIuI NUVS, 2007. 115 p. [in Ukrainian].

13. Demchenko A.V. (2012) Teoretychni zasady formuvannia hotovnosti maibutnikh fakhivtsiv pozhezhno-riatuvalnoi sluzhby do vykhovnoi roboty u pidrozdilakh [Theoretical bases of forming the readiness of future specialists of the fire and rescue service for educational work in units]. Humanitarnyi visnyk. 2012. № 28. p. 61–65. [in Ukrainian].

14. Kharakterystyka hotovnosti do profesiinoi diialnosti yak pedahohichnoi katehorii. [Kharakterystyka hotovnosti do profesiinoi diialnosti yak pedahohichnoi katehorii] URL: http://mir.dspu.edu.ua/article/view/152285/151398 [in Ukrainian].

15. Zatvorniuk O.M. (2016) Formuvannia u maibutnikh psykholohiv hotovnosti do profesiinoho samovdoskonalennia [Formation of future psychologists' readiness for professional self-improvement]: dys. ... kand. ped. nauk: 13.00.04. Kyiv, 2016. 310 p. [in Ukrainian].

16. Klovak H.T. (2005) Heneza pidhotovky maibutnoho vchytelia do doslidnytskoi pedahohichnoi diialnosti u vyshchykh pedahohichnykh navchalnykh zakladakh Ukrainy (k. XIX–XX st.) [The Genesis of Future Teacher Training for Research Pedagogical Activity in Higher Pedagogical Educational Institutions of Ukraine (c. XIX-XX centuries)]: avtoref. dys. … d-ra ped. nauk: 13.00.01.. Kyiv, 2005. 40 p. [in Ukrainian].

17. Ulich V.L. (2007) Pedahohichni umovy formuvannia hotovnosti maibutnikh ofitseriv do upravlinskoi diialnosti [Pedagogical conditions for the formation of future officers' readiness for managerial activity]: dys. … kand. ped. nauk : 13.00.04 Khmelnytskyi, 2007. 172 p. [in Ukrainian].

18. Karamushka L.M. (2009) Aktualni napriamy orhanizatsiinoho rozvytku vyshchykh navchalnykh zakladiv [Actual directions of organizational development of higher education institutions.]. Aktualni problemy psykholohii. T. 1. Orhanizatsiina psykholohiia . Ekonomichna psykholohiia. Sotsialna psykholohiia. Kyiv: In-t psykholohii im. H. S. Kostiuka NAPN Ukrainy, 2009. Ch. 23. T. 1. p. 3–9. [in Ukrainian].

19. Chorna N.B. Sutnist ta struktura hotovnosti do profesiinoho samorozvytku maibutnikh uchyteliv mystetskykh spetsialnostei [Essence and Structure of Readiness for Professional Self-Development of Future Art Teachers]. URL: http://web.znu.edu.ua/herald/issues/2012/ped-1-2012/192-196.pdf [in Ukrainian].